

ком в межах граничних норм, встановлених Кабінетом Міністрів України. Якщо розпорядник інформації не встановив розміру плати за копіювання або друк, інформація надається безкоштовно. Проте при наданні особі інформації про себе та інформації, що становить суспільний інтерес, плата за копіювання та друк не стягується. Також слід звернути увагу на те, що як на звернення, так і на запит особи може бути надана відмова в наданні інформації.

Письмове звернення без зазначення місця проживання, не підписане автором (авторами), а також таке, з якого неможливо встановити авторство, визнається анонімним і розгляду не підлягає. Рішення про відмову в розгляді звернення доводиться до відома громадянина в письмовій формі з посиланням на Закон України «Про звернення громадян» і викладенням мотивів відмови, а також із роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення.

Однак у Законі України «Про доступ до публічної інформації» передбачені виключні випадки відмови в задоволенні запиту розпорядниками інформації: коли він не володіє інформацією і не зобов'язаний відповідно до його компетенції, передбаченої законодавством, володіти інформацією, щодо якої зроблено запит, або коли інформація, що запитуються, належить до категорії інформації з обмеженим доступом, або особа, яка подала запит на інформацію, не оплатила фактичні витрати, пов'язані з копіюванням або друком, а також у разі недотримання вимог до запиту на інформацію [3].

У відмові в задоволенні запиту на інформацію має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові та посаду особи, відповідальної за розгляд інформаційного запиту, дату відмови, мотивовану підставу відмови, порядок оскарження відмови та підпис. Відмова в задоволенні запиту

на інформацію надається в письмовий формі. Як зазначає М. Демкова, Законом України «Про доступ до публічної інформації» передбачається, що відповідь розпорядника інформації про те, що інформація може бути одержана запитувачем із загальнодоступних джерел, або відповідь не по суті запиту вважається неправомірною відмовою в наданні інформації [6, с. 50].

Підсумовуючи наведене, слід відмітити, що з прийняттям Законів України «Про доступ до публічної інформації» та «Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» (нова редакція) вбачається гарантованість кожній особі відкритості, доступності інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, шляхом вільного її отримання (через звернення чи через запит на інформацію) для забезпечення своїх потреб і законних інтересів. Але низкою органів державної влади і місцевого самоврядування через великий документообіг в установі на публічний запит на інформацію може бути надана відповідь про те, що він буде розглядатися у порядку, передбаченому ЗУ «Про звернення громадян», який надає термін розгляду тридцять днів. У результаті дослідження права на доступ до інформації як елемента правового статусу особи можна зробити

Висновки. Законодавчі положення ЗУ «Про доступ до публічної інформації», ЗУ «Про інформацію», ЗУ «Про звернення громадян» мають свої певні особливості та відмінності. Водночас недосконалість роботи органів державної влади та місцевого самоврядування має місце при роботі з цими законами, тому що деякі державні органи багато запитів, що надходять на публічну інформацію, кваліфікує під Закон України «Про звернення громадян» через великий документообіг та кількість контролів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
4. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.
5. Гарбар В., Зубар Н. основні висновки з практики застосування Закону України: «Про доступ до публічної інформації»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://stop-x-files-ua.org?p=6365>.
6. Демкова М. Інформація як основа інформаційного суспільства: визначення поняття та правове регулювання / М. Демкова, М. Фігель // Інформаційне Суспільство. Шлях України. – К.: Фонд «Інформаційне суспільство України», 2004. – 422 с.
7. Методичні рекомендації щодо практичного впровадження Закону України: «Про доступ до публічної інформації» / М. В. Лациба, О. С. Хмара ; Український незалежний центр політичних досліджень. – К., 2011 – 144 с.
8. Лациба М. Інформаційна відкритість сайтів органів державної влади / М. Лациба. – К. : УНЦПД, 2010. – 218 с.

УДК 342.951:346.34

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО» В СУЧАСНІЙ ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ ТА ЙОГО НОРМАТИВНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

**Бондаренко Д.С.,
старший викладач**

*Бердянський інститут державного та муніципального
управління Класичного приватного університету*

У статті досліджено зміст поняття «державно-приватне партнерство» в сучасній правовій доктрині та його нормативне закріплення в законодавстві України. Зроблений висновок про те, що термін «державно-приватне партнерство» розглядається у широкому та вузькому значеннях, і запропонована авторська дефініція цього поняття.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, правова доктрина, нормативне закріплення, публічна адміністрація, партнер.

Бондаренко Д.С. / ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПОНЯТИЯ «ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОЕ ПАРТНЕРСТВО» В СОВРЕМЕННОЙ ПРАВОВОЙ ДОКТРИНЕ И ЕГО НОРМАТИВНОЕ ЗАКРЕПЛЕНИЕ В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ УКРАИНЫ / Бердянский институт государственного и муниципального управления Классического приватного университета, Украина

В статье исследовано содержание понятия «государственно-частное партнерство» в современной правовой доктрине и его нормативное закрепление в законодательстве Украины. Сделан вывод о том, что термин «государственно-частное партнерство» рассматривается в широком и узком значении, и предложена авторская дефиниция этого понятия.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, правовая доктрина, нормативное закрепление, публичная администрация, партнер.

Bondarenko D.S. / CONCEPT DEFINITION «PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP» IN CONTEMPORARY LEGAL DOCTRINE AND ITS ASSIGNMENT TO LAWS OF UKRAINE / Berdiansk Institute of Public Administration of Classical Private University, Ukraine

The author makes a research of the concept notion «public-private partnership» in a contemporary law doctrine and its regulatory assignment to the laws of Ukraine. The author makes a conclusion that the term «public-private partnership» has two meanings, a broad meaning and a narrow one.

The «public-private partnership» in a narrow meaning is determined as a complex (administrative-legal, financial-legal, civil-legal, commercial-legal, organization-economic) mechanism that is a system of special means and tools to provide economic, institutional and organizational cooperation of a state and private enterprises for realizing infrastructural and social projects or public services.

The author states that current legal concept notion «public-private partnership» existing in Ukraine specifies only separate substantial features of such a cooperation (public and private partners to be the parties) and stipulates only a contract form of appearance leaving outside the goal of such a cooperation, possible forms and other important aspects.

The author offers his own definition of the «public-private partnership» as a complex administrative-legal mechanism for cooperation of public administration entity (governmental bodies, local governments) with some private partners (legal entities, except state and community enterprises and individuals) to the public interest.

The cooperation is characterized with long term, multi-structural functional consolidation of financial, property, managerial, other material and non-material resources of private and public partners, sharing responsibilities between partners including managing risks. It allows reach cooperation, synergetic, systematic, social and economic effect in the form of creating, modernizing, serving, running public objects or providing public services.

Key words: public-private partnership, legal doctrine, regulatory assignment, public administration, partner.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку економіки як в Україні, так і в зарубіжних країнах характеризується набуттям приватними суб'єктами господарювання статусу рівноправного партнера у взаємовідносинах з уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації при розв'язанні стратегічних завдань соціально-економічного розвитку країни.

Як зазначається в Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013–2018 роки, посткризове відновлення і забезпечення конкурентоспроможного соціально-економічного розвитку України потребують прискореної модернізації інфраструктури національної економіки. В умовах дефіциту необхідних державних коштів упровадження нових прогресивних механізмів співробітництва між державою, органами місцевого самоврядування і приватним сектором, залучення приватних інвестицій у традиційно державні сфери економічної діяльності є вимогою часу і для України. Державно-приватне партнерство розглядається як спосіб вирішення поставлених завдань [1].

Прийняття в 2010 р. Закону України «Про державно-приватне партнерство» [2] створило законодавчу базу для використання такої форми співробітництва між державою та приватними особами, хоча заради справедливості варто зазначити, що цей нормативно-правовий акт носить рамочний характер, а тому нагальною потребою є розробка та прийняття в розвиток цього закону низки нормативно-правових актів, що деталізують окремі форми державно-приватного партнерства. Водночас існуюче законодавче визначення поняття «державно-приватне партнерство» і розмаїття форм договірних відносин у рамках такого співробітництва ускладнюють формування єдиного підходу до розроблення організаційно-методичного забезпечення розвитку державно-приватного партнерства в Україні, а тому потребують спеціалізованого дослідження.

Стан дослідження. Останні роки характеризуються збільшенням кількості досліджень, присвячених окремим аспектам державно-приватного партнерства. Так, особливості правового регулювання державно-приватного партнерства розглядалися у дослідженнях А.В. Беліцької [3], В.Г. Варнавського [4], О.М. Вінник [5; 6], І.А. Губанова [7], Ю.С. Ємельянова [8], А.А. Зверева [9], Г.Л. Знаменського [10], Н.О. Ігнатюк [11], В.А. Кабашкіна [12], О.А. Медведєвої [13], К.О. Настечко [14], А.А. Родіна [15], В.Є. Сазонова [16], В.С. Терешенка [17], В.Д. Шликова [18] та ін. Водночас слід констатувати, що питання змісту поняття «державно-приватне партнерство» належним чином не досліджувалося у вітчизняній правовій науці.

Метою статті є визначення поняття «державно-приватне партнерство» в сучасній правовій доктрині та його нормативного закріплення в законодавстві України.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день в Україні вже склався певний досвід залучення приватного сектору до розвитку національної економіки. За даними Світового банку в Україні протягом 1990–2011 років реалізовано за участю приватного сектору 40 інфраструктурних проєктів, а загальні обсяги інвестицій у ці проєкти становили 12,1 млрд. доларів США, з яких близько 90 відсотків припадало на телекомунікаційний сектор. В інших країнах з рівнем доходу на одну особу нижче середнього загальний обсяг інвестицій в інфраструктурні проєкти за участю приватного сектору в 1990–2011 роках дорівнював 588,5 млрд. доларів США. Зважаючи на те, що до зазначеної категорії країн входять переважно країни Африки, найменш розвинені країни Південно-Східної Азії та країни СНД, рівень залучення приватного сектору до реалізації інфраструктурних проєктів в Україні слід визнати незадовільним [1].

Одним із першочергових завдань у контексті нормативного впорядкування різноманітних форм державно-приватного партнерства є змістове наповнення та однозначне розуміння поняття «державно-приватне партнерство», яке варто розглянути з різних позицій або точок зору.

Передусім варто зазначити, що державно-приватне (публічно-приватне) партнерство розглядається і як система відносин держави та бізнесу, що використовується в якості інструменту національного, міжнародного, регіонального, муніципального, міського економічного та соціального розвитку, і як певні проєкти, що спільно реалізуються державними органами і приватними компаніями на об'єктах державної та муніципальної власності [4, с. 5].

Термін «державно-приватне партнерство» є усталеним перекладом з англійської мови терміну «public-private partnership» та вказує на сторони співробітництва – державу в особі уповноважених суб'єктів публічної адміністрації та приватних осіб, які виступають в якості партнерів.

У довідковій літературі термін «партнерство» визначається як взаємовідносини, що існують між партнерами [19, с. 27]. У свою чергу, партнер – той, хто бере участь у якійсь грі разом із ким-небудь; учасник гри; той, хто разом із ким-небудь бере участь у грі на сцені, танцях і т. ін.; компаньйон, товариш в якій-небудь справі, в якому-небудь занятті [20]. Таким чином, можна констатувати, що змістом аналізованого поняття виступає система взаємовідносин, що складається між публічними і приватними партнерами з приводу практичної реалізації певної публічної функції.

Юридична наука на сьогоднішній день не має уніфікованого підходу до визначення поняття «державно-приватне партнерство», а тому вбачається доцільним зупинитися на існуючих авторських дефініціях цього терміну більш детально.

На думку А.В. Беліцької, під державно-приватним партнерством розуміється юридично оформлене на визначений строк, засноване на об'єднанні внесків та ризиків

співробітництво публічного та приватного партнерів з метою вирішення державних і суспільно-важливих завдань, що здійснюється шляхом реалізації інвестиційних проєктів відносно об'єктів, які знаходяться у сфері публічного інтересу і контролю [3, с. 8]. В.Г. Варнавський визначає державно-приватне партнерство як юридично оформлену систему відносин між державою і муніципальними утвореннями, з однієї сторони, та громадянами і юридичними особами – з іншої, предметом якої виступають об'єкти державної та (чи) муніципальної власності, а також послуги, що надаються державними і муніципальними органами, організаціями, установами і підприємствами [21, с. 46]. За визначенням Н.А. Ігнатюка, державно-приватне партнерство – це вид співробітництва органів публічної влади з юридичними особами, громадянами чи їх об'єднаннями, що здійснюється на підставі об'єднання ресурсів, зусиль чи потенціалу і спрямоване на реалізацію державної політики, задоволення суспільних потреб, створення суспільно-важливих об'єктів, захист соціальних, трудових, інших прав громадян чи вирішення інших суспільно-вагомих завдань [11, с. 15].

В.А. Кабашкін зазначає, що сутністю державно-приватного партнерства є залучення органами влади на контрактній основі приватного сектора для більш ефективного та якісного виконання завдань, що відносяться до публічного сектору економіки на умовах компенсації витрат, поділу між партнерами ризиків, зобов'язань, компенсацій і т. д. [12, с. 16]. А.А. Родін підкреслює, що в сучасному розумінні партнерство держави і приватного сектора являє собою інституціональний і організаційний альянс між державою та приватними партнерами з метою реалізації національних і міжнародних масштабних, суспільно-важливих проєктів і завдань, у тому числі в економічній сфері [15, с. 3]. У свою чергу І.В. Спасибо-Фатєєва акцентує, що об'єктом державно-приватного партнерства виступає, як правило, суспільна послуга або об'єкт інфраструктури, що має суспільне значення чи перебуває у сфері безпосередніх державних інтересів. Деякі з таких об'єктів традиційно є державними й природними монополіями [22, с. 9]. На належність об'єктів державно-приватного партнерства до юрисдикції держави звертає увагу й А.А. Спірідонов [23].

Слід цілком погодитися з думкою І.А. Губанова, що в широкому сенсі державно-приватне партнерство – це система правових норм, що утворює самостійний міжгалузевий правовий інститут, який регулює суспільні відносини, пов'язані із взаємодією держави в особі уповноважених державних та муніципальних органів з юридичними та фізичними особами з метою досягнення суспільно-важливих і корисних цілей та вирішення завдань при реалізації функцій держави. Як система, що поєднує різні правові форми співпраці учасників проєктів державно-приватного партнерства, даний інститут розуміється у вузькому сенсі [7, с. 14].

Відповідно до законодавства України державно-приватне партнерство – це співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому законодавством України [2, ч. 1 ст. 1]. Таким чином, можна констатувати, що існуюче законодавче поняття «державно-приватне партнерство» вказує лише на окремі суттєві риси такого співробітництва (на сторони, якими є державні та приватні партнери) та передбачає лише договірну форму виникнення, залишаючи поза нормативного визначення мету такого співробітництва, можливі форми та інші важливі моменти.

Слід зазначити, що державно-приватне партнерство як механізм співробітництва між публічними та приватними партнерами є поширеним у багатьох зарубіжних країнах, але в міжнародно-правових джерелах загальне визначення цього поняття відсутнє [22, с. 7]. Загалом державно-приватне партнерство розуміється як рамкова конструкція, що дає змогу урядам використовувати її для вирішення національних завдань своїх країн у різних галузях економіки із застосуванням доступних їм правових засобів [24, с. 42].

Найбільш загальне визначення державно-приватного партнерства дається Всесвітнім банком: державно-приватне партнерство – це угоди між публічною та приватною сторонами з приводу виробництва і надання інфраструктурних послуг, що укладаються з метою залучення додаткових інвестицій і, що ще більш важливо, як засіб підвищення ефективності бюджетного фінансування [25].

У США державно-приватне партнерство розуміється як закріплена в договірній формі угода між державою і приватною компанією, що дозволяє останній в узгодженій формі брати участь у державній власності і виконувати функції, що традиційно відносяться до сфери відповідальності публічної влади. Така угода зазвичай передбачає наявність контракту відповідного урядового агентства з приватною компанією. Загалом термін «державно-приватне партнерство» визначає широкий спектр відносин у діапазоні від більш-менш простих контрактів, за якими приватна компанія приймає на себе певні ризики та погоджується на систему штрафних санкцій, до комплексних, технічно складних проєктів, що включають будівництво, модернізацію, експлуатацію об'єктів та управління ними [26].

У Зеленій книзі «Державно-приватне партнерство і законодавство співтовариства про державні контракти і концесії» зазначено, що, попри відсутність визначення терміну «державно-приватне партнерство» на рівні Європейського Співтовариства, в загальному вигляді під ним розуміються форми кооперації між громадською владою та бізнесом, що мають на меті забезпечення фінансування, будівництва, модернізації, управління, експлуатації інфраструктури чи надання послуг [4, с. 6; 27].

У окремих країнах ЄС існують власні дефініції поняття «державно-приватне партнерство». Наприклад, у Великій Британії, де така форма співробітництва сформувався на основі програми приватної фінансової ініціативи (Private Finance Initiative) та набула поширення в 90-х рр. XX ст., державно-приватне партнерство визначається як ключовий елемент стратегії уряду щодо забезпечення сучасного, високоякісного комунального обслуговування та підвищення конкурентоспроможності країни. У цій країні державно-приватні партнерства мають широкий діапазон бізнес-структур і форм товариства: від «приватної фінансової ініціативи» до спільних підприємств і концесій, аутсорсингу, продажу частини акцій комерційних підприємств, що належать державі [4, с. 6-7].

У Франції угода про партнерство (*contrat de partenariat*) є адміністративним контрактом, відповідно до якого держава або державна установа держави доручає третій стороні протягом періоду, що визначається з амортизації інвестицій або умов фінансування, реалізувати велику задачу з будівництва або трансформації, утримання, обслуговування, експлуатації та управління роботами, обладнанням або нематеріальними активами, необхідними для виконання державних функцій, повністю або частково за рахунок коштів цієї третьої сторони, за винятком будь-якої участі в акціонерному капіталі. Угода про партнерство також може своїм предметом передбачати повністю або частково реконструкцію цих споруд, обладнання або нематеріальних благ і послуг, що сприяють здійсненню публічними органами влади покладених на них державних завдань [16, с. 90]. За законодавством Португалії під державно-приватним

партнерством розуміється договір або сукупність договорів, відповідно до яких приватні юридичні особи (приватні партнери) зобов'язуються на довготривалій основі здійснити для державного партнера діяльність, спрямовану на задоволення суспільних потреб, забезпечувати фінансування і відповідальність за інвестування та управління вказаною діяльністю [16, с. 91-92]. Таким чином, очевидно є різноманітність існуючих у зарубіжних країнах нормативних визначень терміну «державно-приватне партнерство», що дозволяє зробити висновок про поліморфність форм, моделей та механізмів правового забезпечення державно-приватного партнерства.

Висновки.

1. Проведений аналіз визначення поняття «державно-приватне партнерство» (публічно-приватне партнерство) в сучасній правовій доктрині, у вітчизняному та зарубіжному законодавстві свідчить про те, що аналізоване поняття розглядається у широкому та вузькому значеннях.

У широкому визначенні державно-приватне партнерство розглядається як соціально-економічна концепція взаємодії публічної адміністрації з суспільством в цілому і з окремими його представниками.

У вузькому визначенні державно-приватне партнерство трактується як комплексний (адміністративно-правовий, фінансово-правовий, цивільно-правовий, господарсько-правовий, організаційно-економічний) механізм, що

являє собою систему особливих заходів та інструментів, що забезпечує економічне та інституціонально-організаційне співробітництво держави і приватних суб'єктів господарювання з метою реалізації обумовлених публічними інтересами інфраструктурних та інших соціально важливих проектів чи публічних послуг.

2. Вбачається доцільним запропонувати наступну авторську дефініцію поняття «державно-приватне партнерство»: державно-приватне партнерство – це комплексний адміністративно-правовий механізм співробітництва суб'єкта публічної адміністрації (державних органів та органів місцевого самоврядування) з приватними партнерами (юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, та фізичними особами-підприємцями) в публічних інтересах, що характеризується довгостроковою, поліструктурною функціонально-цільовою консолідацією фінансових, майнових, організаційно-управлінських та інших матеріальних та нематеріальних ресурсів публічного і приватного партнера, розмежуванням відповідальності між партнерами, в тому числі з управління ризиками, метою якого є досягнення коопераційного, синергетично-системного соціально-економічного ефекту у вигляді створення, модернізації, обслуговування, експлуатації публічних сервісно-інфраструктурних об'єктів чи надання публічних послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013–2018 роки. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2013 р. № 739-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KR130739.html.
2. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 р. № 2404-VI // ВВР України. – 2010. – № 40. – Ст. 524.
3. Белицкая А. В. Государственно-частное партнерство: понятие, содержание, правовое регулирование : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / Анна Викторовна Белицкая. – Москва, 2011. – 24 с.
4. Варнавский В. Г. Государственно-частное партнерство: теория и практика : учебное пособие / В. Г. Варнавский, А. В. Клименко, В. А. Королев М.: ГУ-ВШЭ, 2010. – 288 с.
5. Вінник О. М. Проблеми правового регулювання корпоративних і партнерських відносин: Монографія / Оксана Мар'янівна Вінник. – К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2010. – 166 с.
6. Вінник О. М. Корпоративна форма державно-приватного партнерства: проблеми правового забезпечення на тлі зарубіжного досвіду: монографія / Оксана Мар'янівна Вінник. – Суми : Вид-во «МакДен», 2012. – 204 с.
7. Губанов И. А. Государственно-частное партнерство в реализации функций российского государства (вопросы теории и практики): автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / Илья Андреевич Губанов. – СПб., 2010. – 27 с.
8. Емельянов Ю. С. Государственно-частное партнёрство в инновационной сфере: Зарубежный и российский опыт / Ю.С. Емельянов; общ. ред. и предисл. С. Н. Сильвестрова. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. – 256 с.
9. Зверев А.А. Государственно-частное партнерство: пути совершенствования законодательной базы / А. А. Зверев [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ebrd.com/downloads/legal/concessions/framework.pdf>.
10. Знаменський Г. Л. Державно-приватне партнерство: український варіант / Г. Л. Знаменський // Юридичний вісник України. – 2009. – № 39 (743). – С. 7.
11. Игнатюк Н. А. Государственно-частное партнерство: учебник / Наталья Александровна Игнатюк. – М.: Юстицинформ, 2012. – 384 с.
12. Кабашкин В. А. Государственно-частное партнерство: международный опыт и российские перспективы / Виктор Алексеевич Кабашкин. – М.: Международный инновационный центр, 2010. – 576 с.
13. Медведева О. А. Концесія як правова форма використання державного майна у господарській діяльності недержавними суб'єктами: дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / Оксана Анатоліївна Медведева. – Х., 2005. – 197 с.
14. Настечко К. О. Договір у публічно-приватному партнерстві в земельних відносинах / К. О. Настечко // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 1. – С. 233-237.
15. Родин А. А. Взаимодействие международного и внутригосударственного права в правовом регулировании государственно-частного партнерства: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 «Международное право; Европейское право» / Артем Алексеевич Родин. – М., 2010. – 22 с.
16. Сазонов В. Е. Государственно-частное партнерство: гражданско-правовые, административно-правовые и финансово-правовые аспекты : монография / Всеволод Евгеньевич Сазонов; Предисл. д.ю.н., проф. А.Б. Зеленцова. – М., ООО «Ваш полиграфический партнер», 2012. – 492 с.
17. Терещенко С. В. Договірний механізм реалізації державно-приватного партнерства: дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / Сергій Володимирович Терещенко. – К., 2012. – 178 с.
18. Шликов Д. В. Правова природа оренди майна як форми державно-приватного партнерства: дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / Дмитро Володимирович Шликов. – Луганськ, 2010. – 183 с.
19. Словарь русского языка : В 4-х т. / Под ред. А. П. Евгеньевой. – М. : Русский язык, 1993. – Т. 3. – 752 с.
20. Академічний тлумачний словник : в 11 т. – Т. 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/partner>.
21. Варнавский В. Г. Государственно-частное партнерство : некоторые вопросы теории и практики / В. Г. Варнавский // Мировая экономика и международные отношения. – 2011. – № 9. – С. 41–50.
22. Спасибо-Фатеева І. Цивілістичний погляд на поняття партнерства / І. Спасибо-Фатеева // Право України. – 2010. – № 12. – С. 4-10.
23. Спиридонов А. А. Государственно-частное партнерство: понятие и перспективы совершенствования законодательного регу-

лирования / А. А. Спиридонов // Бизнес и власть в современной России: теория и практика взаимодействия. – Сб.-М.: РАГС, 2010 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://lobbying.ru/print.php?article_id=6397.

24. Белицкая А. В. Правовое определение государственно-частного партнерства / А. В. Белицкая // Законодательство. – 2009. – № 8. – С. 40–46.

25. Delmon J. Private Sector Investment in Infrastructure: Project Finance, PPP Projects and Risk. The World Bank and Kluwer Law International. 2009. P. 7.

26. Report to Congress on Public-Private Partnerships. US Department of Transportation. 2004. P. 10.

27. Green Paper on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts and Concessions. Brussels. 30.04.2004. P. 3.

УДК 342.922

ДЕТЕРМІНАНТИ ЕФЕКТИВНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ

Войнолович С.Ю.,
здобувач

Інститут законодавства Верховної Ради України

У статті розглядаються основні чинники, за якими визначається ефективність здійснення адміністративного судочинства в Україні як основного засобу правового захисту громадян від свавілля органів публічної адміністрації. Предметна підсудність справ адміністративної юрисдикції, а також особливі процесуальні строки є основними з них.

Ключові слова: ефективність; адміністративне судочинство; предметна підсудність.

Войнолович С.Ю. / ДЕТЕРМИНАНТЫ ЭФФЕКТИВНОСТИ АДМИНИСТРАТИВНОГО СУДОПРОИЗВОДСТВА УКРАИНЫ / Институт законодательства Верховной Рады Украины, Украина

В статье рассматриваются основные факторы, по которым определяется эффективность осуществления административного судопроизводства в Украине как основного средства правовой защиты граждан от произвола органов публичной администрации. Предметная подсудность дел административной юрисдикции, а также особые процессуальные сроки являются основными из них.

Ключевые слова: эффективность; административное судопроизводство; предметная подсудность.

Voinolovych S.Yu. / DETERMINANTS OF ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS EFFECTIVENESS OF UKRAINE / Institute of Legislation of the Supreme Council of Ukraine, Ukraine

This article reviews the main factors that determine the efficiency of administrative justice in Ukraine as the main remedy citizens from the tyranny of public administration. Subject jurisdiction of administrative jurisdiction and the specific procedural deadlines are the main ones. Administrative courts are an important tool to balance the interests of the citizen and society. It is the duty of every rule of law, which seeks rule of law, assure the subjective rights of citizens in their relations with management (administrative) bodies by means of administrative justice. Fixed at CAS of Ukraine ability to check the state of activity within the administrative process will contribute to strengthening public confidence in the rule of law. The effectiveness of any kind of justice, not least to the quality of the legal framework, how the law easy to use. If the interpretation of a law is ambiguous and there are difficulties, it may limit the rights of citizens to the cancellation decision or losing its relevance and, ultimately, to the disappointment of the citizens in the justice system. The effectiveness of judicial protection of citizens during the administrative proceedings affecting significantly towards its deterioration following factors. First, it is frequent legislative changes governing the substantive jurisdiction of administrative jurisdiction, leading to errors of judges and citizens to seek judicial protection. In turn, this requires citizens more likely to seek legal help from lawyers and legal practitioners. Another factor reducing the quality of administrative justice is a feature of procedural terms in the administrative process, but rather their relative shortness. Third, is the high cost of legal expenses in the form of court fee, the value of which often cuts off the desire of citizens to initiate litigation concerning illegal actions (inaction) of a public authority. In turn, this is an artificial obstacle to access to justice.

Key words: efficiency; administrative proceedings; subject matter jurisdiction.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Незважаючи на те, що Кодекс адміністративного судочинства України було прийнято в 2005 році, упродовж останніх років вже декілька разів вносилися зміни до чинного законодавства щодо порядку розгляду спорів із суб'єктами владних повноважень [1]. Такі часті зміни законодавства скоріше ускладнюють, аніж полегшують захист громадянами своїх прав, порушених органами державної влади. Юристи громадських приймалень Комітету виборців України зазначають, що люди не встигають знайомитися й розбиратись у всіх юридичних тонкощах, не маючи відповідних знань, а оплатити кваліфікованого юриста чи адвоката не кожен може собі дозволити. Крім того, загальний аналіз норм КАС України, за якими визначається предметна підсудність адміністративних справ, указує на неабияку заплутаність, незрозумілість та нерозбірливість під час вирішення саме цього питання, що зазвичай відображається на неналежному забезпеченні принципу доступності до суду в адміністративному судочинстві. І це в той час, коли не тільки особи, які мають

право на звернення до належного суду, не розуміють приписів адміністративного судочинства щодо визначення підсудності їхньої справи, тобто суду, компетентного здійснювати розгляд їхньої справи, а й самі судді помиляються під час вирішення цього питання [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблем. Останнім часом дослідження даного питання провели такі науковці, як Д. Шпенюв, І. Темкіжев, О. Пасенюк, К. Ржепцька, Д. Лук'янець, А. Руденко та інші. Насамперед згадаємо слушну позицію судді і науковця О. Пасенюка, який вважає, що ефективність адміністративного процесуального законодавства полягає, перш за все, у відповідності його тим завданням, які на нього покладаються. Адміністративні суди становлять важливий інструмент для забезпечення балансу інтересів громадянина і суспільства. Обов'язком кожної правової держави, котра прагне утвердження верховенства права, є гарантування суб'єктивних прав громадянина у відносинах з управлінськими (адміністративними) органами за допомогою адміністративної юстиції. Закріплена на рівні КАС України можливість пе-